

PERE GÓMEZ I INGLADA

L'ORIGEN DE LA REVOLUCIÓ CATALANISTA
DE J. V. FOIX. *LA PREMSA NACIONAL*:
QUATRE ARTICLES POLÍTIQS PER A UN MOMENT
CLAU DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

1. *PREÀMBUL*

Pel juny del 1922, un grup destacat de catalanistes, molts d'ells provinents de la Lliga Regionalista, van crear l'agrupació Acció Catalana, que hauria de tenir un paper ben destacat en la política catalana fins al final de la Guerra Civil.

Durant els primers mesos l'agrupació redacta un «Butlletí», que encarreguen a J. V. Foix, un dels participants en la fundació de l'agrupació; l'1 d'octubre d'aquell mateix any, després de comprar el diari, presentaran «La Publicitat» com a òrgan vinculat a Acció Catalana. La participació de Foix en aquest mitjà serà intensa i destacada fins al juliol de 1936.¹

A banda d'articles aïllats, Foix s'encarrega inicialment de la secció *La premsa estrangera*, on segueix l'actualitat internacional a través de les informacions periodístiques que va rebent. Són uns articles molt subtils, amb una construcció aparentment impersonal que ja havia utilitzat en altres àmbits, en què, a través d'una mena de mosaic fet a partir de peces extretes de diversos mitjans de tot Europa, el publicista va deixant entreveure la seva posició política.

Però ben aviat l'interès especial per la realitat nacional més propera li genera la necessitat de donar compte de les informacions i tots els punts de vista que va observant en la premsa del país. Neixen, així, els quatre articles de *La premsa nacional*, que publica entre el gener i el març del 1923.

1. Ho he analitzat en la meua tesi, dirigida pel doctor Josep M. Balaguer, *Quinze anys de periodisme: les col·laboracions de J. V. Foix a La Publicitat (1922-1936)*, dipositada a la UAB.

En aquests textos, la personalitat i les opinions de l'articulista prenen un paper prioritari que justifica (com ja havia passat a *La premsa estrangera*) el canvi de criteri respecte a la signatura de la secció: inicialment Foix havia apostat per l'anonimat periodístic, la qual cosa ha incidit al llarg dels anys perquè aquesta intervenció passés més desapercebuda del que deuria, però en el tercer article hi apareix una de les diverses signatures o dels diversos pseudònims que utilitza en aquests quinze anys de col·laboracions a «La Publicitat»: J.-V. F.

2. NI INDEPENDENTISTA, NI FEIXISTA

No és que sigui un dels qualificatius que s'hagi atribuït a Foix en l'anàlisi de la seva posició política, però una primera lectura d'aquests articles podria arribar a definir-lo com a independentista. De fet, Foix és un ferm partidari de la independència de Catalunya (i quan parla de Catalunya sol referir-se a «la bella constel·lació»: amb el Rosselló, València i les Illes), però en el sentit estricte del terme: no dependència. Per a Foix, el futur de Catalunya passa per poder-se regir a si mateixa sense estar supeditada a altres nacions. Al mateix temps, però, pensa que el futur de les nacions no és mantenir-se aïllades sinó que han d'establir unes relacions polítiques que els garanteixin aquesta independència (no oblidem que Europa acaba de sortir d'una guerra terrible i que està immersa en processos revolucionaris, paral·lelament al manteniment dels imperis colonials). És per això que Foix critica els que anomena «separatistes» (els que voldrien seguir el model irlandès, que acaba d'obtenir la independència política) i, en canvi, al llarg dels seus articles a «La Publicitat» hi defensa opcions com l'iberisme, la llatinitat² o fins i tot la unió europea.

D'altra banda, aquests quatre articles poden deixar ben perfilat l'altre qualificatiu que sí que ha estat aplicat amb més tradició a Foix: el de feixista. En primer lloc, el mateix Foix afirma en més d'una ocasió que cada sistema polític depèn de les seves circumstàncies nacio-

2. N'ha tornat a parlar Gabriella GAVAGNIN, a *La via occitano-francesa al petrarquisme de J. V. Foix*, «Els Marges», núm. 78 (hivern de 2006).

nals; per això el moviment feixista només por ser italià, de la mateixa manera que les posicions d'Action Française, per exemple, només poden ser franceses. La solució del problema nacional català només pot ser catalana; d'aquí la formulació de «la revolució catalanista» en un moment que a Europa s'estan produint diversos canvis estructurals.

És evident que, donada la proximitat en el temps, aquests articles es poden veure influïts per l'èxit de Mussolini a Itàlia. El lèxic de Foix se'n ressent especialment, i també aquells aspectes estratègics que el publicista creu poder aplicar a la situació de Catalunya.

Amb tot, els dos aspectes bàsics que relacionen la posició de Foix amb el feixisme també es poden relacionar perfectament amb la tradició política catalanista dels últims anys i, en canvi, la resta d'aspectes teòrics se n'allunyen ben clarament.

Entendre el nacionalisme com un moviment unitari no és gens estrany. De fet, Acció Catalana apareix com una agrupació de patriotes de diverses tendències que lluiten per la llibertat de Catalunya. És més endavant que actuarà com a partit polític. Dividir la societat en «patriotes i antipatriotes» no deixa de ser un reflex de les tensions que es viuen en l'ambient prebèl·lic i revolucionari d'entreguerres. Al capdavant, Foix voldrà recuperar la unitat d'acció del catalanisme de l'època de la Solidaritat Catalana (per això, entre altres coses, la referència al pacte de Sant Gervasi com a element que trenca aquesta unitat).

En segon lloc, apel·lar a la voluntat nacional d'un moviment de masses és l'única estratègia política que veu possible en aquest context (de fet, és el que aparentment acaba de triomfar a Itàlia). No s'ha d'oblidar que en el context de la independència política de les nacions europees promoguda pel final de la Guerra Mundial, Catalunya no només n'ha quedat fora, sinó que el govern espanyol ha menystingut completament el projecte d'estatut d'autonomia que tots els parlamentaris catalans havien signat el 1918 (inclosos els del partit Radical d'Alejandro Lerroux, amb l'excepció del grup de Macià, que pensava que era poc ambiciós). És molt probable que, per a Foix, exhaurida la via parlamentària, l'exemple revolucionari italià fos un model a seguir.

Per la resta, i ja en aquests moments, Foix és ben lluny del feixisme: és antiimperialista, anticesarista, antimonàrquic, pacifista, demòcrata i defensa les llibertats individuals (especialment en les expressions artístiques), com es pot comprovar en l'anàlisi de les seves aparicions a «La Publicitat».

3. QUATRE ARTICLES IMPRESCINDIBLES

Ben aviat, però, Foix comprovarà com la força de les armes és més gran que la voluntat popular i que Catalunya, sense el suport dels militars, només pot confiar en les eleccions democràtiques.

Malgrat això, els articles de Foix, anònims o amb pseudònim, seguiran apareixent a «La Publicitat» fins al 1936, mantenint la mateixa lluita per la independència de Catalunya, per la República i per la pau a Europa, proposant federacions internacionals, criticant les experiències polítiques d'Itàlia, d'Alemanya i de l'URSS.

En aquell nou context polític, el 1933 Foix, preocupat per la influència de la dictadura espanyola en la formació del jovent català, recupera uns articles polítics de «Monitor» (apareguts entre el 1920 i el 1922) que acabaran formant part, el 1934, del volum *La revolució catalanista*, escrit conjuntament amb Josep Carbonell, on es referma en aquestes línies bàsiques de la seva teoria política, destinada essencialment a aconseguir el lliure desenvolupament de Catalunya.

4. L'EDICIÓ

Mantinc en tot moment l'original, incloent-hi possibles errors ortogràfics o de puntuació. Indico en nota si hi ha algun anacolut o problema de composició destacats. Només corregeixo aquells elements tipogràfics que devien mancar en aquests primers anys de catalanització de «La Publicitat»: accents oberts o lletres majúscules, punt volat en la *l* geminada, etc.

«La Publicitat», 17 de gener de 1923

pàgina 4

LA PREMSA NACIONAL

REPÚBLICA NOSTRA

La República catalana . · Republicans catalans, sí; espanyols, ¿per què?
. · La conferència nacional catalana i l'ideal republicà . · Els republicans i Acció Catalana . · Equívoc perillós . · Per la República nacional

A *Costa de Ponent*, de Vilanova i Geltrú, és comentat un article aparegut a *La Tralla* on s'alludia l'actitud dels partits federals i republicans davant el nostre plet nacional:

«Aquests partit, que temps passats semblava que actuessin d'una manera oposada o, quan menys, allunyada del nacionalisme català, es reorganitzen arreu, especialment a les contrades tarragonines, on en els mítings que s'hi vénen celebrant es propaga i es reconeix el fet de Catalunya nació».

Els vells republicans que havien romàs fins ara addictes a la causa de la república espanyola, giren llur esguard a la jove Catalunya i en ella concreten llur ideal caríssim. Amb un gaudiment infinit, sillabejen els mots magnífics de *República Catalana* com l'expressió d'una causa santa per la qual hom es rejuveneix, per la qual hom pot morir... D'ací que el periòdic vilanoví expressi el seu parer escrivint:

«A vosaltres, joves, us toca escollir entre republicans catalans o republicans espanyols. Tota la nostra simpatia és pels primers; pels altres, indiferència, i més que indiferència, repugnància; i si vosaltres us hi apunteu, seguireu fent obra contrària a ço que avui reclama la pàtria catalana, l'única pàtria nostra. No volgheu, doncs, que la joventut republicana de Vilanova sigui assenyalada per llurs procediments anticatalans. Per tal com d'ésser així, nosaltres, com a nacionalistes, tindriem el dret de cridar ben alt: Catalans, execrem-los!...».

Seny, *mensual catalanista de Palamós*, sota el títol *Republicanisme*, escriu en un seu editorial, que és altament aconhortador, que els republicans federals de Catalunya ingressin als rengles de l'exèrcit nacionalista.

«El catalanisme, *diu*, ha entrat en la fase brillant que ja no el representa un sector determinat, sinó que arboren la seva bandera diferents partits. En aquest bell moment, l'actuació d'Acció Catalana és propícia per tal com atreu molts elements, els quals, en la fase anterior, es retreien de coadjuvar en l'obra de reivindicació nacional».

És cert, segons Seny, que el catalanisme regionalista prestà bons serveis a Catalunya en el seu temps; però en la seva actuació política prestà més d'atenció al ronyó d'Espanya que al cor de Catalunya. Això obligava a la Premsa patriòtica a fer miraculosos equilibris per justificar la intervenció del catalanisme en l'obra del Govern detentor de les llibertats de la Pàtria. Davant el progrés evident de la idea i del sentiment nacional entre els catalans honestos, ¿què faran els republicans de bona fe? Segons el periòdic palamosí,

«A la Conferència Nacional Catalana es proclamà que, sense dubte, la forma de Govern més escaient a la Catalunya lliure, és la republicana. El clarivident definidor de la nostra política, senyor Rovira i Virgili, es complau a manifestar que prové del camp federal i que En Pi i Margall, si visqués, fóra, sense cap dubte, un defensor de la nostra independència nacional. Algun agrupament republicà ha ingressat ja en massa a Acció Catalana i els federals sincers de tot Catalunya adopten en llurs mítings, íntegrament, l'ideari d'aquesta organització. Només el republicanisme botifler d'En Lerroux planta cara d'adversari als republicans de la República Catalana. Altres republicans, errats, enlluernats pel sindicalisme vermell, se sostenen també en pugna nostra. Però els veritables republicans, els veritables federals se'ns acosten cordialment, germanívolament, amb l'esguard fix en l'ideal independentista dels patriotes íntegres».

* * *

Sovint encara el mot República, pres genèricament, permet mantenir entre els republicans històrics i els nacionalistes republicans un equívoc deplorable; adés en dir República, hom alludeix Espanya,

adés Catalunya, segons el públic i la localitats. Aquesta política, però, és tanmateix perillósíssima. Heu's ací Athos, a Renaixement, del Vendrell, com molt justament s'expressa:

«Fa poc que els nacionalistes érem encara titllats de retrògrades i d'antidemòcrates; avui, però, no pot arrelar a Catalunya un ideal sense ajuntar-hi la nostra aspiració de llibertat per a la Pàtria. Jo, nacionalista radical de sempre, no podia comprendre com en nom de la llibertat i en nom de la democràcia i de la República se'ns podia combatre. ¡Com si a Catalunya no hi poguésser haver llibertat i democràcia sota una República!»

Això és, sota una República Catalana. Puix que una cosa és la llibertat, la democràcia i la República espanyoles, i una altra la llibertat, la democràcia i la República catalanes. És per aquestes que els patriotes catalans poden demostrar llurs simpaties, unir els seus esforços, pugnar per la seva realització. Un republicà espanyol i un monàrquic, enemics a dins d'Espanya, poden, situats a Catalunya, formar un front únic espanyolista contra els republicans patriotes de Catalunya. L'espanyolista, doncs, heu's ací l'enemic, sigui republicà, sigui monàrquic. La bandera tricolor dels republicans històrics, no és, com deïem ahir, la bandera dels republicans catalans, la qual no pot ésser altra que la gloriosa bandera de les quatre barres. Segueix Athos, dient:

«Capitostos del republicanisme van per les contrades tarragonines predicant la bona nova i, amb la bandera de les llibertats pàtries, fan República Catalana».

Així sia. Però en el mateix número de Renaixement, signat X, es parla del renaixement del republicanisme amb aquests termes:

«El republicanisme havia de mostrar la seva renaixença, perquè només un valent i determinat estat d'opinió francament enardit pot acabar amb l'esbarriment dels actuals sostenidors de la Restauració, per fer d'Espanya un poble modern, i de Catalunya una regió completament lliure».

La qual cosa no és admissible per un republicà català. La modernització d'Espanya no entra dins de la nostra jurisdicció i la llibertat regional de Catalunya, sota una República espanyola, no és el nostre programa. Tampoc la llibertat de Catalunya no ha d'ésser un mitjà per a instaurar-hi una república. La República, per a un patriota republicà

català, és el coronament de la nostra independència col·lectiva. Només una República nacional obté els nostres fervors. A Espanya, als seus republicans especialment, podem donar-los una cosa: el nostre exemple.

«La Publicitat», 25 de gener de 1923
pàgina 6

LA PREMSA NACIONAL

Per la llibertat de la Pàtria

Un català del Rosselló que hi veu clar i just : El deure dels catalans : Catalunya es basta a ella mateixa : La bella constel·lació : Catalunya, Rosselló, Mallorca i València : Cal treballar : La comprensió : La voluntat nacional

L'editorial de dimarts de LA PUBLICITAT feia una referència a l'opinió que de Catalunya tenen a l'estranger. Citava un exemple anglès i un de catalano-francès, això és, rossellonès. El primer, exacte; el segon fantàstic. I la cosa lamentable per a aquest darrer és que era d'una ciutat de la Catalunya gran que el nostre problema nacional era mal interpretat. Però heu's ací una altra opinió rossellonesa apareguda en un bimensual perpinyanès, més justa i més comprensiva. L'ha emesa En Just Calveyrach, al qual alludirem elogiosament a la secció «La Política», amb motiu de la recensió que fèiem de la publicació que dirigeix «L'Éveil Catalan» i damunt la qual han aparegut els comentaris a què ens venim referint.

Per al senyor Just Calveyrach, la qüestió catalana és deplorablement desfigurada, i fins i tot totalment desconeguda de l'altre vessant dels Pirineus estant. Com si presentís l'article de l'«Independant», posterior al de l'«Éveil Catalan», el senyor Calveyrach escriu:

«A tot el Migdia de França hom ignora generalment la qüestió catalana; es creu que hi ha a Barcelona un moviment regionalista anàleg al que inicià Mistral al país d'Oc i fins hi ha ignorants que es trufen de les aspiracions catalanes, que tanmateix desconeixen. Això és desco-

ratjador, puix que quan volen exposar llurs idees fora de llur país, hom nega als catalans el dret de tenir una pàtria diferent d'Espanya».

Això, naturalment, tractant-se dels catalans dit «d'Espanya», no pas dels catalans del Rosselló, dits «de França». Però ¿qui pot negar als catalans llur dret, o millor encara, llur deure, en propagar fora de llur pàtria l'ideal nacional que encén llurs entusiasmes millors? Per al seyyor Calveyrach.

«És un deure per a tot català que es troba fora de Catalunya, en fer conèixer l'ànima catalana i emparats d'una carta geogràfica si cal, provar als incrèduls que aquest poble de vuit milions d'habitants té el dret de viure, que la llengua catalana parlada a les comarques de Barcelona, de València, del Rosselló i de Mallorca, en una part a l'Aragó i al Nord de Sardenya és més que un "patois" i que Catalunya entera aspira a la seva independència».

Segueix l'articulista dient que fan riure aquells qui creuen poder parlar d'Espanya perquè un dia vingueren, de la capital fins a Narbona o Perpinyà i exclamen: «Catalunya vol ésser espanyola, sap molt bé quin és el seu interès i que viu d'Espanya».

«No saben que Catalunya pot bastar-se a ella mateixa o no ho volen saber».

D'altres pretenen que fa molt retrògrade parlar de separatisme en aquests temps de triomf de les idees de República Internacional, d'Estats Units del món, de Societats de les Nacions.

«A aquests els respondrem que les idees d'Internacional han passat de moda d'ençà del drama sagnant que pot tornar a començar demà mateix, que la Societat de les Nacions ha gairebé fracassat i que el principi del qual es parla més actualment, és el que dona als pobles el dret al disposar d'ells mateixos».

Aquest dret, com diu molt justament En Just Calveyrach, Catalunya no el té. Caldrà que cridi més fort encara perquè se la senti.

«Per mitjà de l'Acció Catalana, oradors com En Rovira i Virgili han proclamat que la terra natal serà un dia lliure i les seleccions de Catalunya han jurat amb el poble català de reconquistar amb el seu ajut els cloquers dels avantpassats i llurs llibertats».

Per a això cal una propaganda activa, apassionada, heroica, tal com Acció Catalana s'és proposat de realitzar. Per a això cal que tots

els catalans s'organitzen per a desenrotllar metòdicament i disciplinats un pla de reconquesta i de renacionalització per a, en hora oportuna, plantejar cru i nu el problema de llur independència nacional. Diu el nostre col·lega rossellonès:

«Cal treballar! Cal, cada vegada més, realitzar actes nombrosos en els quals els fets siguin els successors de les paraules esdevingudes rares. Aleshores la bandera de les quatre barres reprendrà el seu lloc veritable entre les altres banderes».

D'això se'n diu veure clar i just. D'això se'n diu comprendre. I si es porten aviat a la pràctica els propòsits d'escampar el coneixement del nostre plet per terres estrangers, molt serà que aquells qui comprendran seran legió. Ara ha estat un germà de raça que s'ha fet càrrec exacte de les nostres aspiracions. Demà seran els homes generosos i intel·ligents de tot lo món. Per a això, com acaba dient el senyor Calveyrach,

«Catalunya ha de parlar menys i obrar més, i la seva aurora s' aixecarà el dia en el qual allò que demanava el doctor Pi i Sunyer als savis de la Universitat de Tolosa, ara fa tres mesos, serà realitzat: "Ésser compès, oh, sobretot ésser compès!"».

* * *

Alt Empordà, de Figueres, és un dels periòdics catalans que amb més de fe i d'intel·ligència treballa per la causa de la nostra independència. Darrerament, sota unes inicials corresponents a les del nom d'un ardit soldat de la Pàtria, parla d'una voluntat nacional. Josep Carbonell, al Baluard de Sitges, també, per bé que sota un aspecte més vast, ha parlat d'aquesta voluntat. A nosaltres ens és molt grat de referir-nos-hi perquè la comprensió per part de tots els patriotes que el nostre problema per damunt d'ésser el d'uns drets històrics, o el d'una realització democràtica, o el d'una lliure disposició, o el d'una concessió providencial, és francament el d'una voluntat col·lectiva, la feina a realitzar serà simpliciíssima: donar el cop definitiu que segueix a tota sana manifestació de voluntat.

Ja poden cantar els poetes, recontar els historiadors i predicar els entusiastes! Catalunya, històricament, pot allegar drets que reivindicuin la seva llibertat; però no n'hi ha prou. Democràticament pot apellar a un plebiscit, però no serà atès. Jurídicament, pot adoptar uns

principis que justifiquin el seu³ interès a disposar d'ella mateixa, però cadascú els interpreta a raó del seu interès particular. En canvi la voluntat és una altra cosa! Heu's ací tres milions de catalans, disciplinats, enrolats sota una mateixa bandera, juramentats al peu de l'altar de la Pàtria que diuen a la una: Volem la nostra llibertat col·lectiva. I en un moment diví, constituïts en feix poderós, sense recordar-se de la història, ni de la filosofia apliquen llur voluntat per a obtenir la realització de llur ideal... ¿No serà més clar, no serà més simple, no serà més infinitament seductor aplicar la voluntat que reclamar uns drets?

D'ací que l'Alt Empordà pugui dir:

Catalunya no serà allò que els espanyols voldrien, sinó allò que voldrem. El sentiment patriòtic català l'havem de resoldre a mida de la nostra voluntat. I la nostra voluntat és forta como la terra que trepitgem, carn de la nostra mateixa carn, cos viu de la Pàtria immortal. Volem ésser catalans perquè sentim la voluntat d'ésser-ne. Tan forta com la història, com la raça, com la tradició jurídica, hi ha la nostra voluntat.

Amb aquests principis, entre homes íntegres, entre catalans ben raçats, el problema de la independència de la Pàtria és d'una magnífica precisió.

«La Publicitat», 11 de febrer de 1923

pàgina 4

LA PREMSA NACIONAL

L'ESQUERRA CATALANA

El parer de dos periòdics republicans de Catalunya Fecunditat nacionalista. :: Qui és dretista i qui esquerrista? :: Un record oportú: el Pacte de Sant Gervasi :: La Pàtria per damunt de tot :: Integritat nacional

Al voltant de l'Assemblea d'esquerres, l'ajornament de la qual s'és fet públic junt amb els motius pels quals no hi hagué unanimitat prè-

3. En l'original hi ha una línia mal col·locada.

via entre els seus organitzadors, la premsa catalana ha fet diversos comentaris. D'entre aquests creiem avinent de reportar i comentar els apareguts a Avant!, de Vilafranca del Penedès, i Sempre Avant!, de Borges Blanques. Tots dos periòdics pertanyen al catalanisme extrem i mantenen a cada número des del títol fins al peu d'impremta, un fervor patriòtic exemplaríssim. A la vegada són republicans de Catalunya de tendència lliberal i democràtica, perquè el seu parer és de més franca imparcialitat.

Avant! remarca molt justament la fertilitat actual del catalanisme.

«Dóna bo de veure —diu— com a la nostra terra és fecunda una vegetació policroma, exuberant de vida».

Després sembla alludir Acció Catalana amb aquests mots:

«Suara una escissió a la dreta catalana feia reunir un fort nucli de patriotes per tal de fixar un ideari, purificant-se, de passada, d'haver coquetejat amb un Estat que no és el propi».

Ens creiem autoritzats per a dir que Acció Catalana no és nada d'una escissió de dreta, sinó d'una convergent idealitat nacionalista en un moment determinat de la història política del catalanisme, d'homes procedents d'allò que en llenguatge encarcerat se n'ha vingut dient dretes i esquerres. Per tal com és fàcil de fixar en aquests moments històrics què deu hom entendre per dreta i esquerra polítiques i qui és dretista i qui esquerrista en un agrupament patriòtic o sindical que té fixat un programa clar i definit: En una columna mobilitzada de soldats addictes a una mateixa bandera, blanca o vermella, la dreta i l'esquerra són designacions estrictament objectives.

Per això el mateix periòdic vilafranquí alludeix les «si-dients esquerres» i els nostres homes «dits d'esquerra». I afegeix:

«Cal que les si-dients esquerres d'avui recordin que llur pariona de temps va rebre el cop mortal a Sant Gervasi, en pactar amb les esquerres espanyoles; és precís que sàpiguen que allí on no hi ha el batec d'una pàtria comuna manca tot l'esperit vivificador».

Aquesta bella consideració fou la que segurament no tingueren en compte els que convocaren l'Assemblea d'esquerres no celebrada. No havien previst, com el distinguit col·lega de Vilafranca,

«Que cal posar per damunt de tot la Pàtria. Aleshores els nostres homes dits d'esquerra veuran com els nacionalistes de tots els matisos,

al toc de guerra, ens trobarem junts, empesos pel desig de vèncer l'enemic i de constituir un Estat nostre, humanament digne i socialment just, que sia expressió del sentir de tots els catalans».

Sense tenir Catalunya com a comú denominador, no és pas possible una avinença. El mot «República», en abstracte, sense definir si cal aplicar-lo a Catalunya, a Espanya, o al Japó, no lligarà mai per gaire temps la nostra joventut, àvida d'acció i de realitat.

* * *

Per a Sempre Avant! l'Assemblea d'esquerres feia l'efecte d'una ventilació de plet de família que només interessa la mateixa família. Reconeix, però, que s'hi adheriren i li donaren escalf personalitats i organismes plens de bona fe i bona voluntat, que pugnaven per organitzar una esquerra novella, aprofitant les escorrialles del republicanisme per tal d'infondre'ls saba nacionalista. Però, segons, el mateix setmanari:

«Al seu costat s'hi a arrengherat una altra mena de gent que ja tenim qualificada des de fa molt de temps i de la qual sabem amb certesa que la Pàtria no n'ha d'esperar gran cosa».

Cal, efectivament, mantenir-se en aquest principi: que allà on el motor inicial no és l'amor a Catalunya, que allà on el moviment, digui's dretista, digui's esquerrista, no és dirigit pel sacre fervor patriòtic sense altre fi que servir i honorar Catalunya i la seva bandera, els patriotes s'hi trobaran estrangers. L'amor a la Pàtria no admet competències.

Per a Sempre Avant! era perdre el temps anar a una assemblea al costat d'homes que han manifestat públicament llur disconformitat a la tendència independentista del nacionalisme català i alludeix els senyors Mies, Marcellí Domingo i Nougués, republicans espanyols malgrat de tot, i des del punt de vista català, regionalistes de la ben entesa.

Quin ha d'ésser, doncs, el criteri del bon nacionalista, del bon republicà català?

«La integritat nacional. No cal parlar ni de dretes ni d'esquerres fins i quan no tinguem la llibertat de Catalunya».

Es aquest integrisme que, al nostre entendre, representa més justament el criteri dels patriotes catalans. I no pas catalans solament; arreu del món on hi ha una pàtria sotmesa, una pàtria renaixent o una pà-

tria en perill, l'integrisme nacional esdevé el llaç d'unió de tots els fills del país, devots i abnegats.

«Tot allò que entorn del concepte indivisible de nacionalista integral es vulgui anar bastint, no deixarà de tenir, ara, un regust de capelleta per a anar conservant els llocs adquirits i la clientela electoral, formada de vegades amb una política obertament contrària a tota força nacionalista».

Molt exacte. Però tinguem present que davant un feix de patriotes que avenci ardit amb el nom de Catalunya als llavis, el cor pur i la voluntat dreta, la clientela i els organismes electorals són d'una fragilitat sorprenent. Els interessos de districte o econòmics, davant una passió nacional, són anorreats fàcilment. Disciplinem la nostra fe patriòtica i veurem com d'aquesta xarxa estesa pels pseudo-polítics concupiscents no en resta ni un tremall aprofitable.

J.-V. F.

«La Publicitat», 22 de març de 1923
pàgina 7

LA PREMSA NACIONAL

La tria: catalans o anticatalans

El deure de tots els catalans :: Els ignorants, els indiferents, els desertors i els traïdors :: Una simplificació útil: catalans i anticatalans :: A Catalunya ja tenim feta la tria :: La independència de la Pàtria :: El monstre

En un dels darrers números d'Avant! periòdic nacionalista de Vilafranca del Penedès, s'estimulava el deure dels fills de Catalunya de servir la Pàtria.

Cal, escrivia, que tothom se n'adoni d'aquest deure que tenim tots de servir Catalunya, cada u a la mesura de les seves possibilitats; puix que el pecat d'ignorància o d'indiferència envers les seves coses, és un crim de lesa naturalesa que no perdonarem mai a ningú, que la posteritat retraurà com la taca més infamant dels nostres dies.

En pocs mots, el nostre estimat col·lega vilafranquí sintetitza allò que en aquests moments és en el pensament de tots els patriotes; això és, que un dels principals destorbs per a la consolidació del vast front nacionalista al combat, no és pas que l'adversari no mantingui amb tota intransigència les seves posicions, ni que la bandera que el Nacionalisme català enlaira no sigui la de la Veritat i la de la Justícia, ans que no tots els nostres germans de Pàtria s'han posat com era llur deure elemental, al seu servei. Massa nombrosos són els ignorants i els indiferents; massa nombrosos són els desertors; massa nombrosos són els equilibristes, massa nombrosos són encara, oh vergonya! els descastats.

Mentre en el cor i en la voluntat de cada català el sentiment i la idea de Pàtria no siguin els motors del seu amor i del seu obrar, la mobilització dels fills de Catalunya per a lliurar el combat decisiu no serà possible. D'ací la tasca pertinaç dels patriotes fidels: convèncer, vèncer i enrolar els nostres compatriotes vacil·lants. D'ací també la necessitat que la idea que és un crim que tara per tota l'eternitat, defugir el servei de la Pàtria quan s'està decidint el seu esdevenidor, hauria de propagar-se amb la fi que només els mals nascuts acceptessin aquesta herència infamant.

Gent d'ara, de Granollers, proposa una tria: catalans o anticatalans. Creu que si els polítics espanyols i els botiflers que d'ací estant els fan el joc, volguessin ésser sincers, haurien de convenir que dels vells partits polítics d'Espanya, dits governamentals a Catalunya, de fet no en resta res.

«Ací avui només hi ha catalans o anticatalans, res més».

Cal reconèixer que aquesta tria simplifica la situació dels patriotes de cor i la dels mals patriotes. Ja no es tracta de catalanistes, autonomistes, regionalistes, ni tan sols de nacionalistes. No. Es tracta de catalans i d'anticatalans, com a la Bèlgica envaïda només hi havia que belgues i enemics, i entre aquests els escassíssims traïdors, que, entre nosaltres són més dels que caldria.

«Facin el que vulguin i diguin el que vulguin el Govern de Madrid. A Catalunya ja tenim feta la tria».

Que no és pas la d'ésser lliberals o conservadors, maurins o romanistes, garciprietistes o regionalistes, sinó simplement catalans; això és, homes conscients de llur nacionalitat i, de consegüent, disposats a lluitar per foragitar el dominador, tal com d'ençà que el món es món vénen

fent els pobles dignes. La sola afirmació de català, segons l'accepció més actual del mot, ja vol dir ésser patriota i, per tant, nacionalista. Ni un belga, ni un francès, ni un polonès, ni un estonià, ni un hongarès, ni un alemany, si us plau, no han hagut de prendre un nom polític per saber quin era llur deure, ans únicament saber que un no-belga, un no-francès, un no-polonès, etc., pretenia subjugar-los per constituir el feix sagrat de defensa i de combat. Tampoc a un català d'avui no li cal dir-se res més que català, per saber quina és la seva obligació.

Tot català, pel sol fet d'ésser-ho, és un súbdit en les hores de joia com en les hores de dolor de Catalunya, nostra Mare Pàtria. Fins ara s'admetia un català no nacionalista, un català autonomista condicionat, àdhuc un català partidari d'aquest o d'aquell cabdill espanyol. Avui no. El català no ha d'admetre altre principi polític fonamental que el de la independència de la Pàtria. Com que aquesta independència no és un fet, la tasca primordial dels catalans és d'unir-se per aconseguir-la. El català que s'hi oposa o que nega el seu ajut mereix el càstig que a totes les pàtries lliures del món donen a aquells que les traïxen, o que es comporten com uns pròfugs o uns desertors,

«Aquest és avui en realitat l'estat polític de Catalunya: Catalans i anticatalans; i no és solament en ço que fa referència als partits polítics governamentals com havem demostrat, sinó que fins aquells partits allunyats del règim i per tant del Govern de l'Estat i que podem dir que tenen ideal propi, com són el carlí i el republicà, a Catalunya són avui influïts i arrossegats per aquest corrent català, al qual fatalment s'han hagut de confondre, deixant de fet —sinó el partit, els seus afiliats— rellevat a segon terme el seu particular ideal per manifestar-se partidaris de les reivindicacions de Catalunya o contraris a elles».

Feta aquesta tria que proposa el nostre col·lega granollerí, segurament que els nombrosos catalans apatriotes que avui hi ha a dins el nostre territori nacional fent el joc conscient o inconscient dels dominadors, minvarien. Davant del dilema català o anticatalà, això és, per la llibertat de la Pàtria o contra aquesta llibertat, molts obririen els ulls i veurien clar devès on han d'aportar llurs esforços.

Car, ¿quin català voldria passar a la posteritat com un monstre?